

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Kateřiny Čuhelové, Ph.D., a soudců Mgr. Ivy Krejčířové a JUDr. Michala Ryšky v právní věci žalobkyně **XXXX**, nar. XXXX, trvale bytem XXXX, zastoupené JUDr. Petrem Kučerákem, advokátem se sídlem v Brně, Štefánikova 131/61, za účasti vedlejšího účastníka na straně žalobkyně **XXXX**, nar. XXXX, trvale bytem XXXX, zastoupeného JUDr. Martinou Řezníčkovou, Ph.D., advokátkou se sídlem v Brně, Zelný trh 12, proti žalovanému **Společenství vlastníků Bieblova 22**, IČ 26247062, se sídlem v Brně, Bieblova 22, zastoupenému Mgr. Tomášem Palíkem, advokátem se sídlem v Brně, třída Kpt. Jaroše 1946/35, o **47.061,43 Kč**, o odvolání účastníků proti rozsudku Městského soudu v Brně ze dne 14. 10. 2015, č. j. 36 C 177/2005-624,

t a k t o :

- I. Rozsudek soudu prvního stupně s e v I. výroku a v části II. výroku, ve které byla zamítnuta žaloba, aby byl žalovaný povinen zaplatit žalobkyni částku 5.652,49 Kč, **p o t v r z u j e .**

- II. Rozsudek soudu prvního stupně s e v části II. výroku **m ě n í** tak, že žalovaný je povinen zaplatit žalobkyni částku 26.742,96 Kč do 3 dnů od právní moci rozsudku.
- III. Žalovaný **je povinen** nahradit žalobkyni náklady řízení před soudy obou stupňů ve výši 37.487,68 Kč k rukám jejího zástupce do 3 dnů od právní moci rozsudku.
- IV. Žalovaný **je povinen** nahradit vedlejšímu účastníkovi na straně žalobkyně náklady řízení před soudy obou stupňů ve výši 7.894,42 Kč k rukám jeho zástupkyně do 3 dnů od právní moci rozsudku.
- V. Žalovaný **je povinen** zaplatit České republice – Městskému soudu v Brně náklady řízení ve výši 65.657,30 Kč do 3 dnů od právní moci rozsudku.
- VI. Žalobkyně a vedlejší účastník na straně žalobkyně **jsou povinni** zaplatit České republice – Městskému soudu v Brně společně a nerozdílně náklady řízení ve výši 2.463,20 Kč do 3 dnů od právní moci rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

V záhlaví označeným rozsudkem soud prvního stupně uložil žalovanému zaplatit žalobkyni částku ve výši 14.655,98 Kč (I. výrok) a žalobu do částky 32.395,45 Kč zamítl (II. výrok). Dále uložil povinnost zaplatit České republice – Městskému soudu v Brně na nákladech řízení žalobkyni a vedlejším žalobcem ve výši 59.839,56 Kč (III. výrok) a žalovaným ve výši 23.270,94 Kč (IV. výrok). Žalovanému uložil povinnost nahradit žalobkyni náklady řízení ve výši 44.044,- Kč (V. výrok) a dále ve vztahu vedlejšího žalobce a žalovaného nepřiznal žádnému z účastníků právo na náhradu nákladů řízení (VI. výrok).

Proti rozsudku podali odvolání všichni účastníci řízení. Žalobkyně konstatovala, že znalecký posudek nezodpověděl otázku, jak by měl výpočet předmětných nákladů za roky 2004–2006 vypadat v případě, že k odečtům náměrů indikátorů tepla nedošlo z viny žalobkyně.

Žalovaný neučinil upozornění dle § 4 odst. 7 vyhlášky. Vedlejší účastník na straně žalobkyně v odvolání uvedl, že ústav soudu sdělil, že nemá oprávnění posudek vypracovat, přesto ho vypracoval. Žalovaný opakovaně neupozornil na měření, proto nesplnil podmínku § 4 odst. 7 vyhlášky. Žalobkyni bylo znemožněno uplatnit nárok na další období 2008-2014. Žalovaný v odvolání uvedl, že si stojí za svými výpočty a upozorňuje na precedens, který vyvolá dogmatické setrvání na limitech některých vyhlášek bez ohledu na souvislosti s jinými vyhláškami a tedy minimech pro ty, co přetápí tak, jako žalobkyně.

Krajský soud v Brně jako soud odvolací (§ 10 o.s.ř.) po zjištění, že odvolání byla podána k tomu oprávněnými subjekty (§ 201 o.s.ř.), směřují proti rozhodnutí, proti němuž jsou přípustná (§ 201, § 202 o.s.ř.), byla podána včas (§ 204 odst. 1 o.s.ř.), v souladu s ustanovením § 212 a § 212a odst. 1 o.s.ř. přezkoumal rozhodnutí soudu prvního stupně a řízení mu předcházející v rozsahu napadeném odvoláním i nad rámec odvolacích námitek, a poté dospěl k závěru, že odvolání žalobkyně a vedlejšího účastníka na její straně je důvodné, odvolání žalovaného naopak důvodné není.

Z obsahu spisu odvolací soud zjistil, že žalobou doručenou soudu dne 24. 5. 2005 se žalobkyně (po zpětvzetí a rozšíření žaloby) domáhala zaplacení částky 47.264,50 Kč z titulu bezdůvodného obohacení, představující přeplatek na vyúčtovaných nákladech na teplo za rok 2002 ve výši 5.652,49 Kč, 2004 ve výši 9.226,87 Kč, 2005 ve výši 9.781,60 Kč, 2006 ve výši 9.837,92 Kč, 2007 ve výši 4.539,61 Kč a 2008 ve výši 8.226,01 Kč. Žalobkyně tvrdila, že v rozhodném období byla vlastníci bytové jednotky č. XXXX v bytovém domě Bieblova 22, Brno, jehož správu provádí žalovaný. Žalovaný nesprávně vyúčtoval služby za jednotlivé roky, nesprávně stanovil částky na nákladech na teplo, porušil ustanovení vyhlášky č. 372/2001 Sb. (dále jen „vyhláška“). Nikdy nebyla seznámena s vyúčtováním dle § 7 odst. 2 vyhlášky a způsob rozúčtování jí nebyl společenstvím objasněn. V roce 2004 (vyúčtování za 2003) sdělila, že odmítá umožnit odečet indikátorů do doby, než obdrží informaci o způsobu rozúčtování. Žalovaný neoprávněně účtoval náklady na teplo, u kterých podle § 4 odst. 4 vyhlášky nesmí být u konečného spotřebitele překročen rozdíl ve výši 40 % oproti průměru zúčtovací jednotky (2002–2003 topné náklady překročeny oproti průměru o 49 %, 2003 limit daný vyhláškou překročen o 51,77 %). Indikátory náměrů byly instalovány dne 19. 2. 2002, topné náklady se proto musí účtovat dvojím způsobem. Jednotlivá vyúčtování reklamovala, žalovaný nereagoval nebo reklamaci neuznal. Vyúčtované částky na základě doručených vyúčtování zaplatila, a to ze sporožira, ev. poštovní poukázkou. Služby žalovanému uhradila ve výši jím určené v rámci plateb SIPO. Dle čl. 5 bodu 2 písm. g) stanov žalovaného, přijatých na shromáždění vlastníků dne 21. 2. 2001, o způsobu rozúčtování rozhoduje shromáždění. Způsob provádění rozdělování nákladů se nikdy na shromáždění neprojednal, Ing. XXXX začal provádět rozúčtování z vlastní iniciativy, bez pověření. Žalobkyně polemizovala nad faktory ovlivňujícími teplotu v bytě, přičemž odkázala na vyhlášku č. 151/2001 Sb. a § 4 odst. 3 vyhl. 372/2001 Sb., kdy metodiku musí schválit shromáždění vlastníků. Uvedla také, že SBD Nový domov dopisem ze dne 10. 3. 2008 upozornil výbor, že používaný způsob výpočtu je v rozporu s legislativou. Odečty byly oznámeny vždy asi 14 dnů dopředu v zasklené skřínce v domě. Předpokládá, že v roce 2002 zástupci žalovaného u nich byli a odečty provedli. V květnu 2004 přišli pan XXXX a Ing. XXXX udělat odečty, ale ona u toho nebyla, další 3 roky nepřišli, v červnu 2007 si nechali udělat odečet firmou ENBRA, v lednu 2008 odečet udělat přišli, sankce neúčtována, ale nadále účtováno chybnou metodikou. Žalovaný nedoložil, že by v letech 2004–2006 průkazně opakovaně vyzval žalobkyni k odečtu náměrů. Žalobkyně shrnula, že roky

2003 až 2006 musí být účtovány podle § 4 odst. 9 vyhlášky, když vlastník neprováděl odečty indikátorů a nelze zpětně zjistit počet náměrů, vyúčtované částky podstatně převyšují limity dle vyhlášky. Vedlejší účastník na straně žalobkyně k věci uvedl, že za rok 2002 (prostřednictvím Rekostav) a 2003 se odečty prováděly. Potvrdil, že 2004 přišli XXXX a XXXX, kteří na jeho dotaz sdělili, že bude použita výpočtová metoda podle vyhlášky, pak odešli a odečet neprovedli. Za roky 2004, 2005, 2006 se odečty neprovedly. Za rok 2007 a 2008 přišli provádět odečty pan XXXX a pan XXXX zcela bez problémů. V roce 2006 byl k jejich žádosti proveden odečet od odborné firmy, ale oni nakonec udělali výpočet podle § 4 odst. 7 vyhlášky, což je špatně.

Žalovaný namítal promlčení nároku vyúčtovaného v roce 2003 a nedostatek pasivní legitimace. Nesouhlasil s výpočty žalobkyně a jejím výkladem vyhlášky 372/2001 Sb. Uvedl, že neměřené období roku 2002 bylo vyúčtováno dle fakturace TEZA rovným dílem podle započitatelné plochy bytů v souladu s předpisy. Žalobkyně má nejvyšší spotřebu tepla v domě. Enormní spotřeba tepla je způsobena přetápěním, zanedbanou údržbou a nestandardním užíváním bytu (nadměrné větrání, sušení prádla, nevhodný nábytek, nestahování textilních rolet v noci apod.). Žalobkyně si bez souhlasu ostatních vlastníků společných částí domu nechala dodatečně namontovat větší přívodní potrubí k radiátoru, čímž porušila nastavenou regulaci a manžel žalobkyně nenechal namontovat projektovaný přepouštěcí ventil. Výpočet topných nákladů provedla autorizovaná firma Rekostav programem ENBRA. Způsob výpočtu byl žalobkyní a jejímu manželovi opakovaně vysvětlen. Od roku 2004 vypracovává podklady pro výpočet nákladů Ing. XXXX, člen předsednictva SVJ a uživatel bytu č. 6. Pro vyúčtování roku 2004 bylo použito výpočetní metody z publikace vydané Svazem českých a moravských bytových družstev, metodu uvádí i vyhláška ve výkladu k § 4 – výkon daný náměrem měřidla násobený podlahovou plochou a násobený korekčním součinitelem. Žalobkyni bylo za leden vyúčtováno dle § 4 odst. 5 a za únor až prosinec dle § 4 odst. 1 vyhlášky. Žalobkyně neumožnila vstup do bytu k odečtu poměrových měřidel, proto se podle vyhlášky průměrná spotřební složka násobí koeficientem 1,6. K roku 2003 uvedl, že žalobkyně opět neumožnila odečet, i zde byl proto použit dle § 4 odst. 7 vyhlášky č. 372/2001 Sb., tedy 1,6 násobek celkové spotřební složky. K roku 2004 upozornil, že žalobkyně nedodržuje stanovy společenství vlastníků tím, že si zvýšila topný výkon neoprávněným zásahem do topné soustavy. V letech 2004, 2005 a 2006 žalobkyně neumožnila odečet poměrových měřidel, je třeba použít koeficient 1,6. Dne 24. 11. 2006 provedl pracovník správce odečet stavu za rok 2005 a 2006, náměr byl nadprůměrný. Shrnl, že spotřební složka (60 % nákladů) se rozdělí podle § 4 odst. 3 vyhlášky mezi konečné spotřebitele úměrně dle náměrů měřičů tepelné energie nebo indikátorů vytápění a v zúčtovací jednotce, kde nejsou měřiče nebo indikátory, je třeba postupovat dle § 4 odst. 2 vyhlášky podle započitatelné podlahové plochy, tedy zde rovným dílem (průměrem), ale žalobkyně má nejvyšší počet přepočtených dílků korekcí, zohledňující polohu bytu, nemůže platit průměr.

Soud ve věci rozhodl napadeným rozsudkem. V odůvodnění uvedl zjištění učiněná z jednotlivých důkazů s tím, že pro konečné rozhodnutí vycházel ze závěrů znaleckého posudku znaleckého ústavu. Nárok na vydání bezdůvodného obohacení za rok 2002 v částce 5.652,49 Kč byl promlčen, neboť žalobkyně obdržela vyúčtování 30. 4. 2003, dvouletá subjektivní promlčecí lhůta (§ 107 obč. zák.) počala běžet dne 1. 5. 2003 a skončila 1. 5. 2005, žalobkyně podala žalobu až dne 24. 5. 2005. Ve vyúčtováních za roky 2004, 2005, 2006 znalec provedl výpočet tak, že nedošlo k umožnění odečtu žalobkyní, když soud dospěl

k závěru, že žalobkyně a vedlejší účastník na její straně neumožnili potřebnou součinnost, neochota k provádění odečtu vyplývá z výpovědi svědka XXXX, přípisu žalobkyně a vedlejšího účastníka na její straně ze dne 30. 4. 2005 a z přípisu ze dne 28. 5. 2005. Pokud § 4 odst. 7 vyhlášky č. 372/2001 Sb. uvažuje o opakovaném prokazatelném upozornění a následném neumožnění jejich odečtu, nelze toto ustanovení vykládat tak, že by žalovaný byl povinen u žalobkyně, která písemně odmítala měření a která společně se svým manželem měla neustálé námitky proti způsobu rozúčtování, opakovaně měření provádět. Proto se soud ztotožnil se závěry posudku a použil pro konečné rozhodnutí znaleckým ústavem provedený výpočet a žalobkyni přiznal jako bezdůvodné obohacení ve smyslu § 451 odst. 1, 2 obč. zák. částku specifikovanou ve II. výroku rozsudku. Výslech pracovníka znaleckého ústavu neprováděl, neboť takové dokazování by přineslo další výlohy, když navíc nevycházel jen z posudku ale i jeho dvou doplnění.

Podle § 9a odst. 2 zákona č. 72/1994 Sb. (dále jen „ZVB“) je společenství oprávněno rozhodovat o rozúčtování cen služeb na jednotlivé vlastníky jednotek, není-li rozúčtování cen služeb stanoveno zvláštním právním předpisem nebo rozhodnutím cenového orgánu.

Podle § 98 odst. 9 zákona č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění účinném do 29. 12. 2004, vydá Ministerstvo pro místní rozvoj vyhlášku k provedení § 78 odst. 5.

Podle § 78 odst. 5 energetického zákona ve znění účinném do 29. 12. 2004, hodnoty naměřené a zjištěné dodavatelem a ceny v místě měření tvoří náklady na tepelnou energii, které se rozúčtují mezi konečné spotřebitele, jimiž jsou uživatelé bytů a nebytových prostorů. Pravidla pro rozdělení těchto nákladů na služby, vytápění a poskytování teplé užitkové vody stanoví prováděcí právní předpis.

Podle § 4 vyhlášky č. 372/2001 Sb., kterou se stanoví pravidla pro rozúčtování nákladů na tepelnou energii na vytápění a nákladů na poskytování teplé užitkové vody mezi konečné spotřebitele, náklady na tepelnou energii na vytápění v zúčtovací jednotce za zúčtovací období rozdělí vlastník na složku základní a spotřební. Základní složka činí 40 % až 50 % a zbytek nákladů tvoří spotřební složku (odst. 1). Základní složku rozdělí vlastník mezi konečné spotřebitele podle poměru velikosti započitatelné podlahové plochy bytu nebo nebytového prostoru k celkové započitatelné podlahové ploše bytů a nebytových prostorů v zúčtovací jednotce (odst. 2). Spotřební složku rozdělí vlastník mezi konečné spotřebitele úměrně výši náměrů měřičů tepelné energie nebo indikátorů vytápění s použitím korekcí a výpočtových metod, které zohledňují i rozdílnou náročnost vytápěných místností na dodávku tepelné energie danou jejich polohou (odst. 3). Rozdíly v nákladech na vytápění připadající na 1 m² započitatelné podlahové plochy nesmí překročit u konečných spotřebitelů s měřením či indikací v zúčtovací jednotce hodnotu 40 % oproti průměru zúčtovací jednotky v daném zúčtovacím období. Pokud dojde k překročení přípustných rozdílů, provede vlastník úpravu výpočtové metody uvedené v odstavci 3 (odst. 4). V zúčtovací jednotce, ve které u konečných spotřebitelů nejsou instalovány měřiče tepelné energie nebo indikátory vytápění, vlastník spotřební složku rozdělí mezi konečné spotřebitele obdobným způsobem jako složku základní (odst. 5). Odečty měřičů tepelné energie nebo indikátorů vytápění u konečných spotřebitelů provádí vlastník

nejméně jednou ročně, vždy však ke konci zúčtovacího období (odst. 6). Neumožní-li konečný spotřebitel instalaci měřičů tepelné energie nebo indikátorů vytápění, nebo přes opakované prokazatelné upozornění neumožní jejich odečet, nebo je ovlivní, činí v daném zúčtovacím období u tohoto konečného spotřebitele spotřební složka nákladů 1,6 násobek průměrné hodnoty spotřební složky nákladů připadající na 1 m² započitatelné podlahové plochy zúčtovací jednotky. Při výpočtu se postupuje podle přílohy č. 2 k této vyhlášce (odst. 7). Úhrady konečných spotřebitelů stanovené podle odstavce 7 jsou součástí úhrady spotřební složky nákladů na tepelnou energii na vytápění v zúčtovací jednotce, které se rozúčtovávají mezi konečné spotřebitele v daném zúčtovacím období (odst. 8). Při obnovení odečtu měřiče tepelné energie nebo indikátoru vytápění se pro odečítané zúčtovací období odečte od stavu měřiče nebo indikátoru spotřeba odpovídající průměrné hodnotě spotřební složky nákladů za neměřené zúčtovací období připadající na 1 m² započitatelné podlahové plochy zúčtovací jednotky bez zvýšení uvedeného v odstavci 7. U těch indikátorů vytápění, u kterých nelze zpětný odečet zjistit, se při obnovení odečtu pro odečítané zúčtovací období použije průměrná hodnota spotřební složky nákladů připadající na 1 m² započitatelné podlahové plochy zúčtovací jednotky v daném zúčtovacím období (odst. 9).

K dohodě mezi účastníky o jiném způsobu rozúčtování nákladů na tepelnou energii na vytápění a nákladů na poskytování teplé užitkové vody mezi konečné spotřebitele jednoznačně nedošlo, když žalobkyně dávala celou dobu najevo, že s metodou, kterou žalovaný používá, nesouhlasí (je nepodstatné, že ostatní na č. l. 134 souhlasili, dlužno podotknout, že souhlas ostatních je datován až 24. 1. 2008). Vyúčtování proto muselo vycházet z právě citovaných ustanovení vyhlášky.

Z posudku znalce XXXX a jeho výsledku je evidentní, že metoda rozúčtování, kterou zvolil žalovaný, nebyla v souladu s vyhláškou č. 372/2001 Sb., tuto skutečnost ostatně potvrdil sám žalovaný, když v podání ze dne 14. 5. 2012 uvedl, že *„dogmatické setrvání na pevné sazbě (1,4 krát a u neodečtených 1,6 krát) je protismyslné a nahrává nereseriozním vlastníkům a povede jako precedens k celé destrukci systému výpočtu nákladů i zateplování“* (viz podání ze dne 14. 5. 2012 na č. l. 422 spisu). Závěr znalce XXXX sdílí i znalecký ústav A&CE Consulting, s.r.o. ve svém posudku.

Odvolací soud má za to, že soud prvního stupně mohl žalobě vyhovět (vyjma promlčeného nároku) již na základě znaleckého posudku Ing. XXXX, posudek ústavu nebyl nutný. Vychází přitom z toho, že v přípravném jednání soud ustanovil znalce z oboru ekonomika, energetika, tepelná technika Ing. XXXX. Dle znaleckého posudku (č. l. 112) byl výpočet žalovaného nesprávný, v rozporu s legislativním předpisem a v některých rocích vedlo anebo mohlo vést k finančnímu poškození žalující strany. Tedy jednoznačně konstatoval nesprávnost vyúčtování za žalovaná období. Účastníci nesouhlasili se závěry znalce, soud prvního stupně postupoval v souladu s dikcí § 127 o.s.ř. a znalece vyslechl. Znalec mj. uvedl, že s přihlédnutím k § 4 odst. 4 vyhlášky č. 372/2001 Sb. je nutno celé vyúčtování přepracovat, není podstatné, zda v bytě jsou otevřeny dveře, zda se víc větrá apod. Metoda používaná žalovaným je v rozporu s vyhláškou č. 372/2001 Sb., což je i názor SBD Nový Domov. Znalec zodpověděl dotazy účastníků řízení, další konkrétní dotazy ani připomínky účastníci neměli, žalovaný pouze podotknul, že *znalecký posudek je pamflet, že zná lépe metodický pokyn než znalec* (což bezpochyby nelze považovat za konstruktivní připomínku k posudku a výpovědi znalce). Na jednání dne 14. 10. 2009 soud přečetl znalecký posudek Ing. XXXX, účastníci

k němu neměli připomínky. Za této situace nebyl dán důvod pro vypracování dalšího posudku a bylo na místě, aby soud rozhodl tak, že žalobě vyhoví. Posudek byl přesvědčivý, znalec se vypořádal s otázkami soudu, odůvodnění závěrů bylo logické, posudek nebyl v rozporu s ostatními důkazy (srov. rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 28 Cdo 329/2010 ze dne 9. 12. 2010), soud správně vyslechl znalce (srov. rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 22 Cdo 4452/2010 ze dne 28. 3. 2012, rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 33 Odo 544/2006 ze dne 29. 8. 2006), ten zodpověděl všechny dotazy účastníků řízení, přičemž tito již dotazy ani připomínky k posudku neměli.

Soud však ustanovil znalecký ústav A&CE Consulting, s.r.o. z oboru ekonomika, kterému zadal posoudit, zda vyúčtování bylo provedeno v souladu s platnými právními předpisy a stanovami žalovaného. Pokud bylo nesprávné, provést nové, řádné vyúčtování, posoudit, zda nároky na vrácení částek jsou v souladu se závěry řádného vyúčtování, vypořádat se se závěry posudku Ing. XXXX. Znalecký ústav původně namítal, že zodpovězení položených otázek přesahuje rámec znaleckých oprávnění, neboť vyžaduje speciální technické a případně ekonomické znalosti v oblasti energetiky a tepelné techniky včetně ekonomiky tepelných zařízení. Soud trval na vypracování posudku, neboť je to v možnostech ústavu, a to i za příp. přibrání konzultanta. Následně ústav zpracoval dne 13. 4. 2012 znalecký posudek č. 1906-206/11. Z jeho závěrů vyplývá, že u vyúčtování za roky 2002, 2007 a 2008 nebyl respektován § 4 odst. 4, který umožňuje zvýšení u spotřební složky až o 40 % při nadprůměrném náměru, ale ne více (zbytek vlastně doplácí ostatní uživatelé obyvatelé domu) a za roky 2004, 2005 a 2006 nebyl respektován § 4 odst. 7 vyhlášky č. 372/2001 Sb. K posudku Ing. XXXX potvrdil, že vyúčtování nelze provést jinak než podle platných právních předpisů. K posudku znalce Ing. XXXX uvedl, že exaktní rozdělení nákladů na vytápění možné není, vyhláška č. 372/2001 Sb. to nepožaduje ani nepředpokládá, a upozornil, že znaleckému ústavu nepřísluší se vyjadřovat k tomuto posudku, neboť přesahuje rámec jeho oprávnění. Tedy v části, která je pro posouzení věci podstatná, tj. zda bylo vyúčtování řádné, se znalec vyjádřit mohl, spadalo to do jeho odbornosti, v této části jsou jeho závěry v souladu se závěry znalce Ing. XXXX, znalecký posudek současně není v rozporu s žádnými důkazy. Na základě námitek účastníků byl posudek doplněn, znalecký ústav setrval na svých závěrech. K dalším námitkám bylo vyhotoveno 2. doplnění znaleckého posudku, v němž znalecký ústav konstatoval, že neměl za úkol posuzovat, jakým způsobem byla vyúčtována služba prováděna, ani se vyjadřovat k protiústavnosti vyhlášky, limitní hranice 140 % je správná. Dle informací ve spisu vyšel z toho, že žalobkyně neumožnila odečet (95 % ostatních vlastníků bytů ano). Za této situace není použití § 4 odst. 9 vyhlášky možné. Pokud by se prokázalo, že odečet nebyl proveden z viny majitele bytu, znalecký posudek by musel být přepočítán. Účastníci měli opět námitky. Žalovaný proti posudku namítal (č. l. 420), že vlastník, který přetápěním (potvrzují to měření měřidel) vědomě porušuje ustanovení zákonných předpisů, nemůže být hodnocen stanovenými limity – tj. omezením 1,4 násobku průměru a 1,6 násobku spotřební složky při neumožnění odečtu (tedy v podstatě totéž, co namítal v průběhu celého řízení). Přešel na přímou metodu, kterou uvádí jako druhou možnost po nepřímé metodě vyhlášky 372/2001 Sb., která nestanoví žádné podrobnosti, jen to, že se k výpočtu použije odečet poměrového měřidla a započitatelná podlahová plocha. Hledali možnost výpočetní metody a našli ji v příručce TEPOL, vydané Svazem českých a moravských bytových družstev ve spolupráci s ČKAIT a lektorované ČVUT, přináší metodu pro změny, které vznikly v průběhu doby po kolaudaci (což je případ žalovaného). Podle vyhlášky č. 372/2001 Sb. je spotřební složka konstantní položka a platí se stejnou hodnotou, ať si dělám v bytě cokoli i mimo výpočetní metodu

a neplním základní povinnosti. Žalobkyně namítala (č. l. 432a), že znalci pracují s tím, že nebyl proveden odečet indikátorů tepla, když dle žalované nebyl odečet umožněn, tento předpoklad však nebyl prokázán. Pokud znalci souhlasí se závěry znalce Ing. XXXX, proč se potom liší výpočty. Odvolací soud sdílí názor soudu prvního stupně, že znalecký ústav své závěry obhájil v doplňcích (č. l. 434, 489), dospěl k závěru, že žalobkyně neumožnila provedení odečtu, a proto nemohl aplikovat § 4 odst. 9 vyhlášky, k námitkám žalovaného uvedl, že je třeba postupovat dle vyhlášky, což žalovaný nečinil (viz č. l. 497). Účastníci uvedli, že pokud se týká výsledku znalců, poté, co bude provedeno dokazování ohledně umožnění odečtu v bytě žalobkyně, sdělí soudu, zda budou navrhopvat výsledek některého ze znalců. Na jednání dne 20. 6. 2014 si žalobkyně vyhradila lhůtu 14 dnů k navržení důkazu v návaznosti na tvrzení o tom, že za roky 2004, 2005, 2006 nebyly provedeny odečty nikoliv zaviněním žalobkyně tak, aby byl buďto vyslechnut znalec, event. aby byl vypracován doplněk znaleckého posudku. Žalovaný výsledek znalce nenavrhoval. V podání ze dne 25. 7. 2014 žalobkyně navrhla výsledek znalce, na němž setrvala i na jednání dne 14. 10. 2015, žalovaný na tomto jednání (ústí svého zástupce) výslovně uvedl, že další důkazy nenavrhoje. Výsledek znalce tedy navrhovala jen žalobkyně, soud však od výsledku z důvodu hospodárnosti řízení upustil, což lze jen kvitovat, navíc nepostupoval v rozporu s judikaturou, kdy od výsledku znalce není možné upustit, pokud účastník vznáší proti závěrům znalce podstatné výhrady, jejichž vyjasnění je pro rozhodnutí ve věci samé podstatné (rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 22 Cdo 4452/2010 ze dne 28. 3. 2012). V dané věci námitka žalobkyně totiž směřovala do hodnocení skutkového stavu, a teprve v návaznosti na toto hodnocení, na závěr posudku. Pokud pak soud prvního stupně dospěl k závěru, že žalobkyně neumožnila odečet, nebylo nutné znalce vyslýchat, ten totiž s tímto závěrem počítal ve svém posudku. Navíc platí to, co odvolací soud uvedl výše, totiž, že druhý posudek byl nadbytečný.

V posuzovaném případě se uplatní následující judikatura:

Podmínkou splatnosti nedoplatku za služby je, že vyúčtování bylo řádné (tj. v souladu s předpisy jej regulujícími) provedeno a nájemce s ním byl seznámen. Jestliže pronajímatel provede vyúčtování nesprávně, není zde (řádné) vyúčtování jako předpoklad pro vznik platební povinnosti nájemce. Protože (řádné) vyúčtování je také předpokladem pro vznik splatnosti částky v něm uvedené (nedoplatku), nestává se vyúčtovaná částka splatnou, a to ani z části (rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 26 Cdo 1814/2009 ze dne 11. 8. 2011).

O vyúčtování úhrad za plnění poskytovaná s užíváním bytů (cen a záloh za dodávku tepla a teplé užitkové vody) lze hovořit a vyúčtování může přivodit splatnost nedoplatku plynoucího z tohoto vyúčtování jen tehdy, obsahuje-li všechny předepsané náležitosti a je-li v něm uvedena cena provedené služby ve správné výši. Vyúčtování postrádající některou z předepsaných náležitostí nebo znějící na cenu v nesprávné výši není řádným vyúčtováním a není způsobilé vyvolat splatnost nedoplatku plynoucího z vyúčtování. Aby se tak mohlo stát, musel by pronajímatel vystavit nové úplné vyúčtování znějící na cenu ve správné výši (rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 21 Cdo 803/2002 ze dne 26. 11. 2003).

Podle vyhlášky č. 245/1995 Sb. mělo vyúčtování nákladů za dodávku tepla a teplé užitkové vody obsahovat náležitosti uvedené v jejím § 10. Podmínkou splatnosti nedoplatku za služby je, že vyúčtování bylo řádné (tj. v souladu s předpisy jej regulujícími) provedeno a nájemce s ním byl seznámen. Vyúčtování provedené v rozporu s příslušnými předpisy

nemůže vyvolat účinky, které s (řádným) vyúčtováním zákon spojuje. O vyúčtování úhrad za plnění poskytovaná s užíváním bytů (cen a záloh za dodávku tepla a teplé užitkové vody) lze hovořit a vyúčtování může přivodit splatnost nedoplatku plynoucího z tohoto vyúčtování jen tehdy, obsahuje-li všechny předepsané náležitosti a je-li v něm uvedena cena provedené služby ve správné výši. Vyúčtování postrádající některou z předepsaných náležitostí nebo znějící na cenu v nesprávné výši není řádným vyúčtováním a není způsobilé vyvolat splatnost nedoplatku plynoucího z vyúčtování (rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 26 Cdo 2471/2007 ze dne 24. 6. 2009).

Pokud zde nebylo řádné vyúčtování, což bylo prokázáno již znaleckým posudkem znalce XXXX, který pak byl podpořen i posudkem znaleckého ústavu, pak nevznikla platební povinnost žalobkyně, tedy plnění, které žalovanému poskytla (o čemž ostatně mezi účastníky řízení nebylo sporu, zde v dalším odvolací soud odkazuje na závěry soudu prvního stupně ohledně skutkového stavu věci), bylo plněním bez právního důvodu (srov. již soudem prvního stupně citované ustanovení § 451 obč. zák.). Žaloba tak byla (vyjma části nároku, který byl promlčen) důvodná.

S ohledem na uvedené odvolací soud rozhodnutí soudu prvního stupně v I. výroku, ve kterém byla žalovanému uložena povinnost zaplatit žalobkyni částku 14.655,98 Kč a v části II. výroku, ohledně zamítnuté části promlčeného nároku dle § 219 o.s.ř. potvrdil, ve zbývajících částech II. výroku podle § 220 o.s.ř. změnil tak, že žalobě vyhověl.

Protože došlo ke změně napadeného rozsudku, odvolací soud ve smyslu § 224 odst. 2 o.s.ř. znovu rozhodl o náhradě nákladů řízení před soudem prvního stupně. Žalobkyně byla v řízení před soudem prvního stupně úspěšná v 79 % a žalovaný měl úspěch v 21 %, proto odvolací soud přiznal žalobkyni nárok na náhradu nákladů řízení před soudem prvního stupně v 58 % z částky 52.850,- Kč, tedy v celkové výši 30.653,- Kč, sestávající ze zaplaceného soudního poplatku ve výši 2.110,- Kč, z odměny zástupce za dva úkony právní služby (převzetí a příprava zastoupení, žaloba ze dne 23. 5. 2005), kdy za tarifní hodnotu je dle § 8 odst. 1 AT účinného do 31. 8. 2006 považována výše peněžitého plnění, která se v této části řízení rovnala částce 20.551,83 Kč, a sazba za jeden úkon právní služby činila dle § 7 bodu 5 AT účinného do 31. 8. 2006 částku 1.275,- Kč, z odměny zástupce za osm úkonů právní služby (účast u soudního jednání nepřesahující 2 hodiny ve dnech 8. 6. 2007, 14. 9. 2007, 4. 3. 2009 a 13. 5. 2009, podání ze dne 6. 6. 2007, podání ze dne 1. 10. 2007, podání ze dne 4. 8. 2008, podání ze dne 12. 5. 2009), kdy za tarifní hodnotu je dle § 8 odst. 1 AT považována výše peněžitého plnění, která se v této části řízení rovnala částce 20.551,83 Kč, a sazba za jeden úkon právní služby činila dle § 7 bodu 5 AT částku 1.940,- Kč, z odměny zástupce za šest úkonů právní služby (účast u soudního jednání nepřesahující 2 hodiny ve dnech 14. 10. 2009, 11. 12. 2009, 10. 2. 2010, 25. 4. 2014, podání ze dne 23. 2. 2010, podání ze dne 25. 5. 2012), kdy za tarifní hodnotu je dle § 8 odst. 1 AT považována výše peněžitého plnění, která se v této části řízení rovnala částce 52.674,71 Kč, a sazba za jeden úkon právní služby činila dle § 7 bodu 5 AT částku 3.220,- Kč, z odměny zástupce za jeden půlúkon právní služby (odvolání ve věci znaleckého ze dne 11. 4. 2013), kdy za tarifní hodnotu je dle § 8 odst. 1 AT považována výše peněžitého plnění, která se v této části řízení rovnala částce 52.674,71 Kč, a sazba za jeden půlúkon právní služby činila dle § 7 bodu 5 AT částku 1.610,- Kč, z odměny zástupce za dva úkony právní služby (účast u soudního jednání nepřesahující 2 hodiny ve dnech 20. 6. 2014 a 14. 10. 2015), kdy za tarifní hodnotu je dle § 8

odst. 1 AT považována výše peněžitého plnění, která se v této části řízení rovnala částce 47.051,43 Kč, a sazba za jeden úkon právní služby činila dle § 7 bodu 5 AT částku 3.020,- Kč a náhrady hotových výdajů za uvedených devatenáct úkonů po 300,- Kč podle § 13 odst. 3 AT. Právní zástupce žalobkyně není plátcem DPH.

Odvolací soud nepřiznal advokátem žalobkyně požadovanou odměnu za podání ze dne 14. 4. 2006, které bylo soudu doručeno dne 15. 5. 2006 (advokátem označené jako podání ze dne 13. 5. 2006), když toto podání bylo učiněno pouze žalobkyní a nikoliv jejím právním zástupcem.

Odvolací soud nepřiznal advokátem žalobkyně požadovanou odměnu za podání ze dne 25. 6. 2007, když toto podání nelze považovat za účelné, neboť kdyby advokát postupoval řádně, nemusel by žalobu a podání ze dne 6. 6. 2007 tímto podáním doplňovat.

Odvolací soud nepřiznal advokátem žalobkyně požadovanou odměnu za podání ze dne 25. 4. 2013, když toto podání nelze považovat za účelné, neboť jeho obsah je duplicitní s odvoláním ve věci znalečného ze dne 11. 4. 2013. Ze stejného důvodu pak nepřiznal ani nárokovanou odměnu za podání ze dne 25. 7. 2014, neboť se v něm jedná opět o totožnou argumentaci jako v předchozích dvou podáních.

O náhradě nákladů odvolacího řízení ve vztahu k žalobkyni rozhodl odvolací soud podle § 142 odst. 2 o.s.ř. za použití ustanovení § 224 odst. 1 o.s.ř. tak, že žalobkyni, která byla v řízení před odvolacím soudem úspěšná v 88 %, přičemž žalovaný měl úspěch v 12 %, přiznal nárok na náhradu nákladů odvolacího řízení v 76 % z částky 8.993,- Kč, tedy v celkové výši 6.834,68 Kč, sestávající z těchto položek:

- zaplacený soudní poplatek v částce 2.353,- Kč,
- odměna zástupce za dva úkony právní služby (odvolání ze dne 18. 1. 2016, účast u soudního jednání nepřesahující 2 hodiny dne 22. 2. 2017), kdy za tarifní hodnotu je dle § 8 odst. 1 AT považována výše peněžitého plnění, která se v odvolacím řízení rovnala částce 47.051,43 Kč, a sazba za jeden úkon právní služby činila dle § 7 bodu 5 AT částku 3.020,- Kč, tj. celkem 6.040,- Kč,
- 2 režijní paušály á 300,- Kč, tj. celkem 600,- Kč, (§ 13 odst. 3 AT).

O náhradě nákladů odvolacího řízení ve vztahu k vedlejšímu účastníkovi na straně žalobkyně rozhodl odvolací soud podle § 142 odst. 2 o.s.ř. za použití ustanovení § 224 odst. 1 o.s.ř. tak, že vedlejšímu účastníkovi na straně žalobkyně, který byl v řízení před odvolacím soudem úspěšný v 88 %, přičemž žalovaný měl úspěch v 12 %, přiznal nárok na náhradu nákladů odvolacího řízení v 76 % z částky 10.387,40 Kč, tedy v celkové výši 7.894,42 Kč, sestávající z těchto položek:

- zaplacený soudní poplatek v částce 2.353,- Kč,
- odměna zástupkyně za dva úkony právní služby (převzetí a příprava zastoupení, účast u soudního jednání nepřesahující 2 hodiny dne 22. 2. 2017), kdy za tarifní hodnotu je dle § 8 odst. 1 AT považována výše peněžitého plnění, která se v odvolacím řízení rovnala částce 47.051,43 Kč, a sazba za jeden úkon právní služby činila dle § 7 bodu 5 AT částku 3.020,- Kč, tj. celkem 6.040,- Kč,

- 2 režijní paušály á 300,- Kč, tj. celkem 600,- Kč, (§ 13 odst. 3 AT),
- náhrada za daň z přidané hodnoty v částce 1.394,40 Kč, když právní zástupkyně vedlejšího účastníka na straně žalobkyně je plátcem daně z přidané hodnoty.

O náhradě nákladů řízení státu soud rozhodl dle § 148 o.s.ř., náklady (představované znalečným znalce XXXX a znaleckého ústavu) rozdělil dle poměru úspěchu ve sporu. Žalovaný zaplatí 79% nákladů řízení státu a žalobkyně s vedlejším účastníkem 21% s tím, že 15.000,- Kč již zaplatili zálohově, tudíž doplatí jen částku uvedenou ve výroku rozhodnutí odvolacího soudu. Částku 59.840,- Kč, kterou zaplatil vedlejší účastník na straně žalobkyně dne 27. 1. 2016, mu soud vrátí, neboť výrok rozsudku soudu prvního stupně, kterým byla tato částka žalobkyni a vedlejšímu účastníkovi uložena k úhradě (tj. III. výrok) byl změnou rozsudku odvolacího soudu odstraněn.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí **není** dovolání přípustné.

V Brně dne 1. března 2017

Za správnost vyhotovení:
Soňa Melová

JUDr. Kateřina Čuhelová, Ph.D., v. r.
předsedkyně senátu